

АГОП МЕЛКОНЯН РАЗГОВОР С НИКОГО

chitanka.info

1.

Тогава помислих, че е само ласка на въздуха. Не беше бризът; бризът е самоуверен, върви гордо по водата, а онова беше друго. Мина плахо край мен, дочух гласа му като на уморен продавач, и си отиде. Сигурно подразбирах нещо от този шепот, защото се скрих под насмоления корем на една преобърната лодка и не исках да видя никого. Чаках го да дойде, да се промъкне в тясната ивица светлина между пясъка и греблата. Морето блестеше с хилядите си огледалца, гларусът беше тънка белезникава рязка на ръба между морскосиньото и небесносиньото. Чаках до тъмно, навярно и след това. Но то не дойде...

Ти не дойде. Беше преди тридесет и четири години, оттогава подозирам, че съществуващ, винаги сме били един до друг, а се криеш. Усецам край себе си твоите стъпки, гребена на дъха ти, вълната от светлина, тънкия гърч на флуида, които те издават, но никога не спираш, не се показваш. Аз искам това — да застанеш пред мен, да кажеш: ето ме! Защото ти си най-старият ми непознат, нали?

Когато се опитваш да ме заговориш, спирам да мисля за теб. Казваш, че се страхувам, но може ли човек да се страхува от нещо, което сам е измислил? Винаги съм живял с чувството, че съм измислен. Макар още тогава, преди тридесет и четири години, на брега на морето в мен да пропълзя неговото съмнение; тайно подозирах, че те има, и това най-мъчително колебание. После те приемах като сън, измислица, фантазия, скрит глас или всичко това заедно. А сега ми казваш, че просто така съществуващ и това е единственият твой начин на съществуване — като глас.

Какво? Като мисъл, а после в мен тази мисъл става глас?

Не вярвам в самостоятелния живот на мисълта. Все пак някой трябва да я създава и носи, нали? Аз преценявам дали нещата са реални, или не, по това може ли с тях да се започне детска приказка. Представяш ли си: имало едно време една мисъл... Кой ще повярва в такава начало? А не е все идно дали вярвам, или не; тридесет и четири

години са много, ако непрекъснато те тревожи една загадка, ако си живял в съмнение. Тогава бях хлапак, вярвах в липите и морските дракони, можех да те приема, но сега...

Искам да те разбера, но съм недоверчив, затова веднага станах подозрителен и нервен. Имам право на собствен живот; лош или добър, мой си е и само на него вярвам. Знам какво ще кажеш: първо си изработвам начин на мислене, а едва след това започвам самото мислене. Може би наистина трябва да бъде обратното, но такава е нашата логика — първо си създаваме принципи, методи, стил и чак след това ги прилагаме.

Толкова години си се крил, живял си тайно от мен, а сега внезапно влизаш в живота ми... добре де, в главата... с едно лаконично здравей. Опитваш се да бъдеш загадъчен, не искаш да ми кажеш цялата истина отведнъж. Толкова ли е странна тази истина? Мозъкът ми не е безсилен, не забравяй, професионално съм ангажиран с парадоксите, необичайното ми е занаят.

Трябва да ми кажеш къде си. Съвсем до мен, ако въобще си някъде? Виждам само метално шкафче, ампули с отворителни лекарства, плик с лимони, писмо от жена ми. Комай това е всичко. Досадна болнична обстановка, нещо като дом на кандидат — покойника. Разбирам, че не си между тях, защото това са нещата от моя свят. Всеки живее с нещата от своя свят, носи ги в себе си, обича ги и винаги му е тъжно, щом трябва да се раздели, защото се превързва към вещите, а няма нищо по-глупаво от това — те ни надживяват и са неблагодарни. Твърдиш, че си тук, до всичко, обгръщаш всичко и аз не мога да те видя — кошмарно е. Сигурно е скучно да бъдеш мисъл и да си навсякъде, без да си никъде.

Признай, добре те измислям, майсторски го правя, всеки писател би завидял на въображението ми.

Искаш да те забравя; все едно, казваш, че никога не съм разговарял с теб, не сме се срещали нито там, край лодката, нито след това. Вече не е все едно, не може да бъде. Идва време да дръпна чертата под сумата и последните събираеми са много важни, фатални са, защото могат да направят сбора безкрайно голям или нула. Зависи само от величините — кои ще пишеш с плюс, кои с минус. Сега съм локатор, готов да улови неуловимото. Сега всичко има значение — сервитьорът идва и ще трябва да плащам сметката.

Тази сутрин написах първото си стихотворение, „Бяло сбогуване“. Какво глупашко самочувствие, нали! Професор по квантова механика пише стихотворение, взима занаята на онези, които ходят разфокусирани и спят с музите. Около мен всичко е бяло и всичко е сбогуване. Дори онази дебела сестра, Старшата, е противно бяла — и дрехите, и косите, и лицето, и очите ѝ са бели.

Дай си ухото насам, ако въобще имаш ухо при този кретенски начин на съществуване. Шшт, тихо... Страхувам се не от белотата, а от сбогуването! Не знам колко живееш, но четиридесет години не са много, вярвай ми. Четиридесет години са едва началото. Татко преди смъртта си каза така: „Осемдесет и две години, синко, са само началото на един живот“. Не ги ли разбираш тези неща? Все пак ми е приятно да разговарям с теб, дори понякога забравям, че си само мисъл.

Всеки идва отнякъде и за нещо, ти сигурно не правиш изключение. Дошъл си от своя странен свят в моя и това не е визита на добро възпитание. Искаш нещо, търсиш; може би си дяволът, с когото трябва да склуча облог срещу душата си? Може би „о, миг, постой!“ ще бъде цената на моето безсмъртие? Ако е така, отивай си, написано е вече и хонорарът е взет. Значи лошо съчинявам, плагиат съм и не мога да измисля нищо свое.

Разбрах, ти си сивият гълъб, който веднъж кацна в нашия двор. Смешно се клатушкаше на късите си краченца и мърмореше колебливо „туук — туук“. Поисках да се пренеса в него, за да разбере как изглежда светът през очите на гълъб. Когато по-късно казах това на Савка, нарече ме „изследовател със странна визия“, а това е желание на всяко дете. На двора висеше слънце като едра пъпка от златно фолио, мама простираше обвито в пара неделно пране, когато гълъбът ме погледна с ръждивите си очи и рече „туук — туук“. И досега си спомням това — погледна с ръждивите си очи и рече „туук — туук“. Сигурно е искал да напомни „нивга веч“, но той няма право да ми напомня това. Той е гълъб, а не гарван!

Ти призна, че от това не разбираш. Призна, че си навсякъде около мен, но криеш причината за присъствието си. Страхувам се от теб — ти ми напомни „нивга веч“, нали?

Стой, чух те! Каза: „При вас, на Земята“. А всеки идва отнякъде и за нещо. И гълъбът тогава беше дошъл за нещо, важно трябва да е

било, но успя да каже само „туук — туук“, не му стигна смелост, после удари въздуха с криле и излетя точно нагоре, а аз се уплаших и избягах на улицата, минах през къщата на двете неженени вещици, пред кафенето на Софокъл, край моите липици — сестрици, които вечер ставаха самолети, под тежката пелена на уханието им, и все по-надолу по улицата, край Коста, продавача на мидени чехли, край мазето на Анастасия с хилядите котки, край голямата желязна врата на сляпата Рипсиме, и все по-надолу, където беше възхитителната озарена прегръдка на морето...

2.

Пак ли си тук?

Днес е четвъртък, ден за разходка. В бележника съм записал „мотаене по улиците“. Ще бъде ли приятно? В неделя София е празна, разходката в четвъртък е нещо друго. Сигурно си забелязал, че в четвъртък винаги се бръсна. Преди се бръсних всеки ден, но сега се уморявам. Н е ли все едно — така повече приличам на смъртник. Ще си сложа синята риза; Савка твърди, че с нея се подмладявам. И това е без значение, защото тук никой не ме познава. В столицата един възрастен провинциалист е като загубена вещ, която никой никога няма да потърси. Остава му голото самочувствие, че може да съществува дори в този хаос. Съществуването е последното нещо, с което човек трябва да се гордее; така де, той нищо не е направил за този факт, нищо не е допринесъл за него.

Най-трудното нещо в моите разходки е началото, стъпалата — едно под друго, едно под друго. Някой малоумен е измислил, открил и наредил асансьорите да не се ползват надолу. Има хора, за които правилниците за вътрешния ред са хоби. Един от нашите ректори беше такъв — непрекъснато измисляше правилници; наредби, указания, препоръки. Дори написа специални директиви за ползването на обществените тоалетни; точка първа гласеше: „Тоалетните се ползват само за предназначението им“. И това бяха единствените писмени паметници, които остави на поколенията.

Днес съм бърбив, приятно ми е да си говорим откровенно. Наистина ли съм имал някакво видение преди съня си? Не помня, вече не помня, понякога, изглежда сънувам с отворени очи. Много ми се натрупа напоследък, пък и тези болкоуспокояващи метадози...

Нали ти казах, разкапвам се по стълбите. Сега трябва да поздравя учтиво портиерката, защото всеки ден ми носи вестници. Глупаво е — да умираш и да четеш вестници.

Обвиняваш ме, че непрекъснато мисля за това. Учтив си, сякаш си възпитан в английски колеж. Казваш „това“, а става дума за края.

Добре ли кимнах? Горката, така ме гледаше, сякаш ми завижда. Може би наистина завижда? Има някои, които завиждат на всичко, независимо какво е, просто за да подхранват в себе си това усещане. И го отглеждат с много страст, с много енергия, необходимо им е, живеят с него. Не бях точен — живеят заради него.

Ти трябва вече да ги разбираш тези неща. Тридесет и четири години ме изучавах и покрай мен си започнал да разбираш и другите. Както аз ги разбирам, както аз ги приемам. Станал си вече мое продължение. Не си съгласен; ти си онова, което аз искам да бъда? Значи сега вървят един до друг стремежът и целта. Ти каза, че си мисъл, а какво е тогава другото, което жужи в главата ми и ме скандализира? Значи ти си мисъл, но не моята мисъл. Значи си мисъл, съвсем така, за себе си.

Идеално го рече, почти като Кант — „аз съм мислеца субстанция“. Изглежда, имаш и философски напъни. Не, не казвай, че не мога да го разбера, защото ще те обвиня, че страдаш от мания за величие.

— Аз не мога да страдам, аз съм само мисълта и нямам други проекции, освен самата себе си.

Ти се сдоби и с глас, съвсем оживя. Гениално те съчинявам, имал съм неподозирани евристични възможности. Или съвсем откачам. Играта ме увлече и ще продължа. Да свалям картите: аз имам мозък, парче материя. Слушай — парче материя, което разбира себе си! Великолепно, нали! Това късче материя е скрито тук, то работи и продуктът му се казва мисъл. Представи се сега ти.

Не увъртай; разбира се, искам да стигна до дъното! Не ми е омръзнало. Пак повтаряш старата песен: двадесет години съм атакувал структурата на материята и не съм могъл да разбера, че големите истини са непознаваеми за нас. Доникъде няма да стигнем, ако всичко делиш на „нас“ и „вас“.

— Пълното знание за нещата е извън вашия хоризонт.

Ти пак се обади. Хоризонтът, приятелю, е измамна граница. Килограм и нещо вещество в няколко кубични дециметра са напълно достатъчни. Особено вещество с такива качества!

Последната вечер с Емилия бях ужасно уморен. Тя лежеше на рамото ми и разказваше нещо, а аз гледах Орион през капандурата. Жените най-много обичат да спят върху нечие рамо. Забият нос в

гърдите ти, напълнят устата ти с ухаещи косми и така могат да преживеят дузина геологични ери. После се опита да рецитира Уйтмън, но никога не съм го обичал, затова не слушах. Знаеш ли защо не обичам Уйтмън? Защото е казал всичко, което аз съм измислил. Сякаш той е Михаил Бранев или аз съм Уолт Уйтмън. Накрая Емилия ми рече: „Някой ден ти ще разбереш всичко“.

Добре, де, каза ми: „някой ден ти ще се опиташ да разбереш всичко.“ И после добави: „И това ще бъде ужасно“. Аз мисля, че ужасното дойде.

— Още не си разбрал всичко.

Гласът ти вече не ми прави впечатление. Постепенно свиквам с него, по-приятно е да разговаряш с глас. Хрумна ми, че си щастливец. Сега например пътуваш без билет. Тук ще слизаме. На теб трябва да ти е безразлично, защото си навсякъде и, значи, не се качваш, не пътуваш, не слизаш.

Да, прав си, решил съм да се връщам. А кога друг път да го направя? Някаква сила ме дърпа назад, буди ме през нощите, чука по черепа и събужда всичко. И онези неща, които не съм предполагал да са живи. Те дремят в мен и чакат празника си, за да ме екзекутират с най-сладката екзекуция. Нямам власт над нея, но не я отбягвам, признавам. Нека да е духовен мазохизъм!

Има нещо мъчително хубаво в разбудването на този килограм и нещо вещество. Само за час вътре се извъртяват десетина грандиозни представления. Дай му познато име, чуван звук, видян образ и той те изумява с великолепните си генерации, свързва живяно и неживяно в най-необикновени комбинации. Режисьорът вътре е красив и жесток; може да направи дисекция на всеки квант спомен, да го положи хладнокръвно върху предметното стъкло и да го разтвори със студен скалпел, без да го умъртви, а след това отново да го имплантира във върволицата от събития. Как става това, кажи ми де, как става!

— Вашата наука е такава — за да разбере, трябва да разкъса. Пред цялото сте безсилни. Мозъкът не може да бъде разбран с мозък.

Провокираш ме, но ще бъда спокоен. Не се страхувам да погледна от другата страна на истината. Знаеш, че надничях, надигах се на пръсти, издълбах дупка в стената, взирах се с хилядите си очи, защото територията зад стената ме примамваше. Рано трябваше да спра, но което не направих аз, ще направи друг. В науката е така —

което не направиш ти, ще направи друг. Сантиментален съм, това ми пречеше...

Веднага разбрах следващия ти ход: всички сме сантиментални, всички заставаме пред въпросителната с един мозък, в който има повече любов, страх, видения, фантазии, преклонения, фетиши, отколкото мисли; мъкнем нагоре по склона цялото това атавистично наследство, милваме го, ласкаем го, обичаме го... Нали това искаше да кажеш? Премислил съм го много преди днешното представление. Но аз пък ще те попитам: какво е човекът без тези неща? Цинично гол мозък! Благодаря за поканата, другарю субстанция.

Доколкото си спомням, нейният таван беше тук. Седем етажа стъпала, третата врата вляво, бронзовият катинар, който тогава висеше равнодушно, заключил за вечни времена една история. Една любов, щом това те ядосва. Старателно беше сгънала чергата пред вратата. Дифузията беше разпиляла дори уханието на сапуна ѝ. Не беше останало нищо, само листчето от тетрадката на квадратчета в малкия процеп над бравата: „Не можа да ме решиш. Еми.“

Изоставих университетската кариера, реактора, който ми обещаваше удовлетворение, шефа на катедрата, който ми гарантираше мястото си. Пак станах университетски преподавател, макар и в Пловдив, макар и с лаборатория, в която има четири волтмера и един повреден осцилограф.

Да, точно тук беше нейният таван. Брезата пред входа тогава беше само крехко и неуверено стъбълце, а я виж сега какъв левент е ! Мръсният вход на мръсната софийска кооперация, където вечер пияниците пикаеха. Първата кутия в най-долния ред е на диплом — инженер Пашов. Виждаш ли колко излишни неща си спомням? Защото точно пред тази кутия я целувах на изпращане. Щом прегърна Еми, пръстите ми докосват бронзовата табела, а с палеца опипвам релефните букви: П — А — Ш — О — В. Всяка вечер до онази, когато гледах Орион през капандурата.

Аз съм беден човек, щом чета, когато целувам, нали?

А вие обичате ли се? Вие там, субстанциите, които понякога надничате към нас. Вие, които сте само мисъл.

— Казваш го спокойно, сякаш не става дума за друга форма на разум.

Дотам ли стигнах — друга форма на разум? Сякаш някои неща вече не измислям аз. Съгласен съм да те приема за модел на друг разум — дълго съм мислил за това и сега не мога да се изненадам. Ще свикна и с тази мисъл, както свикнах с толкова парадоксални неща. Аз съм изгубил най-хубавото човешко качество — да се изненадвам, да казвам „А!“, да гледам света като дете. Това ми даде науката.

Още когато наблюдавах Орион през капандурата, реших, че трябва да ви разбера. Тогава за първи път се гмурнах в бездната и почувствах, че ставам протяжен до безкрайност, че занулявам с мисълта си пространството, че виждам възхода и падението на милиони светила, хармоничния хаос от червени, бели и жълти джуджета, грандиозния им хоровод около пъпката на Вселената. Още тогава разбрах, че трябва да съществувате, че трябва да има някои, за които всичко това е естествено и всекидневно. За първи път открих този вкус на Космос, бях шокиран, престанах да бъда аз, защото се освободих от гравитацията, освободих се от своята локалност, целунах извора и устието на времето. Вече не бях съсредоточен, а се разгърнах във всички метрики, изпълзах от своята затвореност в пространство и време, както охлювът излиза от спиралата си, за да разбере, че светът не е спирала; разкъсах черупката на телесната си нищожност и тръгнах — свободен, вечен. Нямах нужда от крила, бях лъч или неутрино, бях част от всичкото или самото всичко. Слях се с него, приех го в себе си, обгърнах го, дадох му право да живее в мен. Цялата енергия на милиардите ми клетки стана енергия на трансляцията, получих структурата на безкрайния числов ред, бавно се разтварях като ветрило от галактики и огърлица от фридмони, за да стана алфа и омега на този свят и на всички други светове.

Тогава за първи път се уплаших от себе си, защото за първи път се опитах да разбера, но Еми лежеше на рамото ми като доказателство за измамата. Тя ме беше приковала към тази точка с конкретен хикс, игрек и зет, в определен и реален момент. Бях там и тогава, не съм бил никъде другаде и в никое друго време! Тя отново ме сви в триизмерен и локален, превърна ме в пренебрежима точка от скучното декартово пространство. Но в тези няколко секунди разбрах, че за мен вие съществувате. И не в онзи банален хуманоиден вид от примитивните фантастични книжлета, а точно така — като енергия, запълнила изцяло

пространството, която е навсякъде и винаги до мен, както е навсякъде и винаги до всяко друго.

— Ти нямаш дума в паметта си за нашето поле. Опитвах се да я създам, за да я вложа в теб.

Не, не чувам нищо... Всъщност сякаш улавям... Трудно ми е, едва различавам следата... Креци, дявол те взел, ако трябва! Аз искам да разбера това! А защо да не надничам зад оградата! Приятно е да се наднича. Нямам време за умора.

Какъв е този Тезис сто четиридесет и седми? Той изключва размяната на полезна информация между цивилизациите, така ли? И те никога няма да научат нищо за другите? Измисляш си. Аз искам само една дума. Разбирам, не е произнасяна с реч, сигнал е, взаимодействие на вашето поле, неуловимо за мен, но кажи ми тази дума и си отивай. Както я казваш на своите.

— Ние нямаме местоимения.

Значи всички сте един и един е всички. Вие сте много единици, слети в едно.

— Ние нямаме числа, не познаваме понятието количество...

Тогава нямате наука!

— Ние откриваме света не количествено и качествено, а същностно.

Стига! Никога не съм подозирал, че нещата могат да се разбират така — без числа и без качества. Никога не съм знаел това и значи не съм могъл сега да го вложа в теб, да го кажа за твоя сметка. Значи, ти може би не си измислен от мен, съществуващ, реалност си, щом говориш неща, които не съм могъл да измисля. Кой ми казва всичко това?

— Аз ти казвам всичко това.

Остави ме сам. Да повървя край витрините, да слушам тремолото на дъжда по гърба си, да срещна жена с очи като луни и да я погледна с обещание. А после ще изпълня обещанието си. Ще завиждам на онези зад спуснатите завеси, които никога не са излизали от себе си на път към Орион, никога не са докосвали необятността през правоъгълника на капандурата и никога не са те срещали. За щастието им, че не са те срещнали! Искам да запея тази песничка: ла — ла — лии, ла — ла — лии...

3.

Искаш ли да ти прочета какво пише жена ми в последното писмо? Какво като си едновременно при мен и при нея... Предполагам, че не надничаш зад рамото, възпитан си. „Мили Мишо, всички твои колеги вярват, че скоро ще бъдеш между тях.“ Тя сигурно има предвид покойните ми колеги. „Всички ти желаят бързо и леко лечение. За учебника не се притеснявай, аз сама ще изчета коректурите. Обещавам — много прилежно и внимателно. Статията ти в «парабола» възбуди духовете. Всички я коментират. Хипотезата за пространствената неконстантност е истинска бомба! Сега се превежда на руски. Корнелия е добре, поправи петицата по математика и сигурно ще завърши срока отлично. Понякога тъжи за теб, дори ревнувам, но момичетата са по-привързани към бащите си. Вече няколко пъти по телефона се обажда пресилено учтив момчешки глас, но сигурно не е нещо сериозно. Пък и време ѝ е. Целувам те, Савка.“

Една жена може да заключи в десет реда цялото битие — твоето, своето и на всички останали. Тя вижда само контурите и пише със стила на евангелистите. Всъщност Савка е благороден човек, нали? Въпреки, че има най-ужасния недостатък — физик без въображение! Над тортата е виртуоз, всяка нейна роза от масло е достойна за Лувъра, ще речеш, в тази жена всичко е фантазия. А започне ли да разсъждава за мъртвата природа, сама умира.

— Всички наричат себе си мислещи, а едва ли и един на хиляда може истински да мисли.

И слава богу! Мисълта е като дъжд, благодат е, щом ръми, завали ли — става потоп. И все пак Савка ми даде много любов, там жените са гении.

Днес болките са остри, нещо току пропълзи и ме пререже. Дали не пълзи самият рак? Чувал съм, че хората с моята болест в последният миг повръщат дроба си.

Някога в Созопол имаше един дърворезач, арменец, винаги брадясал и уморен. Беше библиейски стар и с усилия мъкнеше

дървеното си магаренце по улиците. Имаше мека бяла брада, а може би и ореол, може би, не си спомням вече. Спре на големия камък пред нас, запали, главата му трепери, а на върха на носа винаги носи застинала прозрачна капка. Спре на камъка пред нас и започне да си говори сам: „Сега е лято, леко ви е, сега всички сте деца на слънцето, любите се голи под смокините, но зимата ще дойде, не се е случвало да не идва, и снегът ще дойде, ви казвам. Зимата винаги идва за всички.“ Не бързаше, беше спокоен като манастирска реликва, сякаш времето го беше забравило. Наведе се с пиличка над триона и започне зъб след зъб, зъб след зъб, сякаш наточваше скучното си битие. И пееше песен, на която никой не разбираше думите.

Добре, няма да се вълнувам. Ако съм спокоен, ще се спася ли? Не ми обещаваши.

— Не съм хирург, плътта ти не ми се подчинява.

Клетките ми се разпадат, в механизма им има повреда. Милиарди са и винаги ще има поне една, която няма да се подчинява на наредбите. Прошепва това на другите, правят коалиция, метежи, изражда се идна, но тя е по-силната, върши чудеса от неблагоразумия заради нелепата си цел — да умре. Нямам нищо против, лично нейна работа си е, разполага със себе си, свободна е. Не мога да налагам условията и смисъла на нейното съществуване, нека умира, на нея ѝ е лесно — не го съзнава. Аз го съзнавам — ето всичко.

Ще кажеш, може ли да се съзнава смъртта, може ли да се усети? Не знам, ще умра за първи път. Колкото и да е неприятно, само веднъж се случва и с това се утешавам.

— Вие трябва да умирате от рак.

Ти си не само жесток, но и себелюбив, защото кокетираш с безсмъртието си, а психиката на боговете е отвратителна. За тридесет и четири години дори не си успял да усвоиш добрите маниери. Съветвам те — малко притворство и ще те рисуваме по иконите.

— Не мога да те обичам. Нищо не ни свързва, ние сме най-противоположните неща. Няма привързаност, няма омраза, няма равнодушие. Няма нищо. Искаше да ти го кажа, нали? Ласкаеш се, че оставаши горд пред най-мащабния разум. Но ако можех да те излекувам, щеше да ми продадеш душата си.

Глупости! Не търгувам с вещи от първа необходимост. Инстинктите ми са включени на върхова мощност, работят в точката на

изтощението — страхувам се, признавам. Но щом си толкова логичен, отговори ми: има ли смисъл да решаващ задача, щом тя по принцип е нерешима? Вярно — равнодушието ми е само привидно, намекът, че утре или след седмица ще бъда... ме кара да настръхвам, ставам боязлив и злобен, но страхът ми е обуздан... Опитът е категоричен — нулев шанс, нямам печеливш вариант, играта е към края, в ръкава не крия пето асо и точно затова залагам всичко в ендшпила.

Виж долу на двора онова брадясало отчаяние в синя пижама. Той е миньор, много известен миньор, с два реда медали; известен дори с това, че има седем деца. Пуши боязливо, срамува се, защото раздухва собствената си влада. Може ли той да намери оправдание за себе си?

— Има оправдание, без да го разбира.

Всяка неделя децата му идват от Перник, носят пълни мрежи, до които той никога не се докосва, и мълчат. Някой току се обади — яж лимони, не пуши, не се вълнувай, ще се справиш! А иначе не вярва на думите си. Един баща свършва, когато и децата му вече не вярват и са го отписали. Тогава завесата пада, в салона още ехтят възторзи, но представлението е свършило и смутеният клоун бърза да се шмугне зад декорите.

— Всеки болен от рак е един мутант, временно решение. Еволюцията търси нов вариант — съвременен, качествен. Всички сте само несполучливи опити...

Твоята откровеност ме плаши.

— Веднъж се експериментира с мозъка, друг път — с кръвта, с белите дробове. Сега всяка ракова клетка е само едно предположение, една хипотеза. Търси се нов пълнеж; ново ядро, нова система на обслужване.

Това са слепи експерименти!

— Природата работи така. Никой не ѝ ограничава нито опитите, нито ресурсите. Тя има много време и много материал. Сегашният модел е прецизен, сложен, точен. Трябва да се обмисли всеки елемент, всяка крачка.

Ти се подиграваш, използваш безсилието ми и сляпата ми надежда, плашиш ме със студените си истини.

Не искам да видя смисъл в моята смърт!

Влязох в този тъмен коридор и опипвам всичко около себе си. Докосвам с пръсти стените му — студени, неравни, влажни, с хиляди

пълзящи голи охлюви. Искам да направя крачка напред, после още няколко. На края има кръг от светлина, там свършва неведението и започва поляна, нарисувана с утринно слънце. Върху кили от глухарчета лежи момиче с безцветни устни, пъстра поличка и тънки като лъч крачета, косите ѝ са с цвета на зряла орехова черупка. Видях го тогава, на бригадата в Родопите; момичето ме чака, но е далеч, трябва да изкрещя, за да ме чуе кантонерът; влакът идва, в тъмнината той е разбуден праисторически циклоп, осветява ме, бия с криле като пеперуда в коридора на прожектора. Защо ми е толкова тясно? Няма къде да се скрия! Гърдите ме болят, нещо вътре прерязва, пълзи самият рак. Така казваше дърворезачът: „Боли ли го, момче, дървото, когато трионът го захапне с острите си зъби? Боли го. Удари тесла в кората му и оттам протичат сълзи.“ Накрая ще повърна дроба си и всичко около мен ще стане алено. Ще повикам Корнелия и ще я попитам: „Какъв е онзи момчешки глас в телефона?“ Ще бъде строг, най-строгият баща на Земята. „Между нас няма нищо.“ — ще каже тя. Защо нищо, трябва ли да няма нищо? Кой е казал, че един момчешки глас по телефона е нищо?

И ще свърши експериментът, на който не разбирам целта.

Всеки болен от рак е крачка към непонятното бъдеще, към ново съвършенство, така ли?

— Твоят дроб е само прототип. Ако оцелее, ще стане принцип и метод, ако не — отново, по друг начин. Едновременно се опипва бъдещето на мозъка, на кръвта, на крайниците, на жлезите. Докато се роди човек, целият от ракови клетки.

Стига! Не искам, остави ме да свърша спокойно. Трябва ми глътка въздух. Не те измислих, за да се страхувам от теб. Играта е неравностойна: учиш ме на правилата, а сам не участваш, лукаво се измъкваш с това, че си навсякъде и винаги. Само аз хвърлям зара, местя фигурите си напред, към гарантираното поражение, а ти си безпристрастен наблюдател извън турнира. Ти винаги печелиш, защото не играеш.

— Искаше да го разбереш.

Искам и сега! Ти удрял ли си с камшик мозъка си?

Боли, но бяга, втурва се напред, пръхти от удоволствие, трепери от желание да победи. Жокеят е плах, страхува се, че конят му ще падне, ще се нарани и вече никога няма да стане, отпред има ров, след

него препятствие, но конят хуква като щурав, вятърът свири в ушите му най-сладката музика, наречена движение. Ето, за миг губи силата на нозете си, преплита се — ще падне! — но ти удряш шпори в хълбока му, за секунда се откъсваш от гравитацията, за да му стане леко. Фаталната секунда, в която или ще паднеш, или ще победиш. Тогава ездач и кон се сливат, прехвърлят си енергия и страст и продължават. Тази секунда трябва да се издържи.

Ти удряш мозъка ми с камшик, но от това той хуква напред. Правил съм го десетки пъти, щом не иска да приеме неприемливото, защото мисленето е това — непрекъснато приемаш неприемливото, да чупиш кората на очевидното и да настаняваш на квартира в мозъка си парадоксите. Истините не могат да бъдат разбирани със здрав разум, дошъл от всекидневния опит.

Знаеш ли какво най-много ме смущава? Ние не разбираме онова, което знаем. Всички знаят „Панта рей.“ и никой не го разбира, защото най-трудно се възприема движението. Говорим за еволюция, за логиката „рождение — смърт“ — мъдрости, гръмки демонстрации на интелигентност! Ти ми показва част от тази логика в огромните ѝ мащаби, в целия ѝ обем, но аз не я разбрах.

Каза, че трябва да умра с милионите други като несполучливо решение, че трябва да си отида, защото това е необходимо, че точно това отрицание на отрицанието и естествен подбор, за които с такава охота дърдорим. Но аз не те разбирам! Не мога да го приема и това е.

Ще ти призная нещо: моят бог се казва Алексис Зорбас. Той е от онези богове, второкачествените. — На всичкото отгоре е и смъртен. Така казваше Зорбас: „Пише ли в твоите книги, началство, защо живеят хората и защо умират?“ Всички се питат това, колебаят се да бъдат или не. При нас този, който мисли върху въпроса на Зорбас, го смятат за мъдър. Грехота е да ругаеш боговете си, но знаеш ли кое е най-срамното? Този въпрос е глупав, защото е некоректен. Няма отговор, а когато нещо няма отговор, то не е въпрос, нали? Затова питат ли ми : „защо живеят хората и защо умират?“ — нали ти казвам, този въпрос е вечен, — аз отговарям: „А защо пък не?“ — и ликвидирам философския възел.

Най-силно ритнах мозъка си, когато ми хрумна идеята за неконстантността на пространството. В началото се уплаших, а нямаше нищо странно — имах благословията на формулите; трябваше

само да допусна, че дължините не могат да намаляват безкрайно, че има някаква най-малка дължина, метричен квант. Това не е моя идея, но другите стигаха до нея, а аз започнах от там. Щом пространството има кванти, трябва да има и вълни, разбираш ли? Щом в различните полета частици и вълни вървят заедно, навсякъде трябва да е така. Природата не обича разточителството на идеи.

Някога моят професор казваше: „Не търсете място за вашите идеи в природата, а търсете нейните идеи в себе си.“ Стара школа. Ние, физиците често слагаме своите мозъци в черепа на природата. Дори понякога се питам дали тя притежава всички тези идиотски качества, които ѝ приписваме?

И затова аз ѝ приписах още едно — вълни на пространството. И доказах това. Просто е — с матричен анализ. Но бях неудовлетворен. Савка ме съветваше да спра, защото изводите нататък ставаха невъзможни, неприемливи, в известен смисъл — еретични. Беше достатъчно за докторска дисертация и за осемдесетте лева над заплатата. Но маховикът вече се беше завъртял...

А ако кванти и вълни образуват пакети, както е в микро света? Говоря за пакетите на де Бройл. Седем месеца търсих решението и то дойде с цялата си ужасна бездна от следствия. Тези пакети могат да имат произволно големи размери — от микро до мега, зависи от честотата на осцилациите, на трептенията на пространството. В първо приближение те са функции на космологичните константи. И освен това са вечни — докато има пространство, има и пакети. И въпреки това мен ме смущаваше нещо. Ако вселената наистина се разширява, а тя няма друга възможност, ще се променят нейните собствени трептения, пространството става неконстантно, растат и размерите на пакетите. Красиво, нали? И просташки логично — ето кое ме смущаваше. Добре ли слагах своя мозък в черепа на вселената? Правеше ли тя това, което аз искам да правя?

Измъчваше ме стройността на поведението ѝ. Една хипотеза, горда и стабилна като египетска пирамида, не е никаква хипотеза. Тя трябва да има ахилесова пета, за да живее. И аз избрах този вариант, който не спира по-нататъшното мислене.

После тръгнах обратно.

А може би вселената се разширява, защото пакетите растат? Те могат да образуват организирани системи, цели колонии, безкрайни

вериги, които се събират и разделят Те може би се управляват от своите вътрешни закони, по своя логика, защото могат да имат произволно много степени на свобода. Може би вселената се разширява, защото пакетите ИСКАТ да се разширяват?

С това въпросително изречение завърши моята статия в „Парабола“.

Разбираш ли, аз тайно сложих разум в тях, дадох им свобода и воля. Аз им дадох право да управляват света!

Тази хипотеза е върхът на моята научна работа. Мога да продължа, имам идеи, вярвай ми. Но болестта дойде изненадващо, завари ме неподготвен.

Когато писах статията, наричах вълново — квантовите единства „пакети“. Тогава нищо друго не ми хрумваше, но съм задължен да им измисля име. Реших да ги наричам вече космиони.

— Сега е лесно, ти преодоля Тезис сто четиридесет и седми. Имаш думата в паметта си. Нашият разум е от космиони.

4.

Искам да изхвърля от съзнанието си боклуците от подозрения, цялата смет от разсъдъчни гнилости. Излъсканата памет е началото на всяко щастие. Мисълта мъкне в талвега си стари клони, разложени пънове, бурени, тапи и мазни петна, затова винаги трябва да се почиства, за да може отново в нея да има живот.

Най-лесно е да кажеш: край, вече не се подчинявам на стари представи и чужди догми. Но в теб винаги остава едно петънце от миналото, едно убеждение, което не си купил със собствени пари. Не можеш да провериш този свят от началото до края, за да се убедиш в собствената си правота; трябва да вярваш и на другите. Те опитват, смятат, нанасят търпеливо резултатите в графики, подреждат ги в съвети и принципи, които трябва да ползваш на доверие. После излиза, че техните истини не са и твои истини, но не можеш да се разделиш с недостатъците им.

Един мой приятел казва: „Човечеството се състои от две половини. Едната направо е готова за сметта. С малко труд и другата става подходяща за там.“ Той е скептик, не вярва на никого, дори на себе си. Оправдано ли е да не вярваш на себе си? Разбира се, никой друг не те мами така безсрамно, както собственият ти мозък. Лъже те с безочияето на професионален измамник, но го прави деликатно, подкупващо, защото спекулира с близостта ви.

Ето, аз и досега не мога да му хвана вяра, че ти съществуваш. Струва ми се, че те измислих, за да кажа на себе си всички тези неща. На себе си.

Знаеш ли от какво най-много се страхувам? От библиотеките. Безкрайните редици от прилежно наредени томчета, бездънни кутии със списания и документи могат да извадят от равновесие и най-стабилната психика. Обложка с номерче, обложка с номерче — кошмарни колони, а между кориците — пакетирани мисли, факти, цифри; между страниците е затворена и изсушена съдбата на някакъв Хомо сапиенс, който цял живот е удрял мозъка си. Отгоре — прах и

плесен. Не се ли чете една книга, бързо остарява. Когато бях млад, реших да изчета всички книги от градската библиотека по азбучен ред. Вече двадесет години съм на буквата А. Това искам да пишат за епитафия: „Тук почива човекът, който цял живот четеше буквата А.“ Малко ли е: Абел, Авенариус, Авицена, Айнщайн, Айтматов, Аксаков, Алберти, Алкей, Амаду, Амбарцумян, Ампер, Аполинер, Амундсен, Андерсен. Малко ли е? Стигнах до Аристотел. И до Аристотел трябваше да спра, без никога да надникна в следващия, в Аристофан.

Ще кажеш, със същия успех, или по-точно със същия неуспех, можех да започна и Британската енциклопедия, но аз откровено мразя енциклопедиите. Тях ги бива само за кръстословици. Веднъж питах мой студент кой е Айнщайн, а той ми отговори: „Велик немски физик от двадесети век.“ Ето това е енциклопедизъм.

Какво ли прави Корнелия сега?

Когато за първи път я взех в ръце, беше едно червено и набръчкано същество на четири дни, почти като телешки шол. Савка твърдеше, че нашата била най-красивата в цялото родилно. Отчайващо пицеше тази хубавица от спазми в коремчето, тогава имах аспирантски минимума и мечтаех да бутна живия вързоп под леглото. Дори веднъж го направих, но тя така плачеше, че я съжалих. Всичко започва от съжалението, а великите неща идват след това, съвсем малко след това.

Всъщност тези неща изобщо не те интересуват.

Когато гледах Орион през капандурата и за първи път усетих космическата транслация на духа, разбрах, че усещането за безкрайност ни е дадено. Мозъчното вещество инстинктивно се бунтува срещу нещата, които нямат начало и край. Затова винаги говорим за безграничното като за нещо много, много голямо. И толкоз. Кажа ли на студентите, че вселената е ограничена, те винаги ме питат: а какво има извън нея? не се разбира.

В крайните квартали на една от милионите галактики, на една безсрамно тривиална планета около невзрачно жълто джудже има простосмъртни същества. И те се опитват да мислят в метагалактични мащаби. Красиво ли е това или глупаво? Трябва ли да се гордеем с него или трябва да се срамуваме?

Трябва да се гордеем, казвам аз, защото надрастваме пространствената си ограниченост, излизаме от коритото на опита и се

мъчим да придобием интелектуалните мащаби на Хомо космикус.

Трябва да се срамуваме, казва моят приятел, скептикът, защото никой не може да обхване необхватното — той много обича Козма Прутков; защото вселената с вселенската си мнителност и величие само ще се изсмее над жалките ни усилия.

Но човекът винаги е постигал целите си — казвам. Зависи от целите — упорито продължава той. Ако мравката иска да построи мравуняк, ще успее. Ако иска да реши най-простото диференциално уравнение, няма да може. Но аз не отстъпвам: защото е мравка, защото няма съзнание. Съзнание ли? — пита той. Не обичам да споря с такива неопределени понятия.

Понякога се улавям, че не съм ваксиниран срещу неговия песимизъм. Може би наистина всичко зависи от целите? Или, да речем, от шанса? Ако човечеството хвърли две шестици — да се спаси и да не се умори — може би целите ще станат постижими. Значи трябва да ги хвърли! Ако, естествено, се разглежда обозримият космос и предвидимото бъдеще.

И тази шумотевица продължава, докато Савка викне: хайде в кухнята, че яденето изстина!

В нашата кухня е уютно, Савка стопля дори северните стаи. Вижда се Трихълмието, някъде под него е Марица, панаирното градче. Мисля си — вляза ли в кухнята, ще се излекувам.

Виж го ти, дяволът — продължава моят приятел, — той разглеждал предвидимото бъдеще, а не въвежда никакъв коефициент на предвидимост. Този въпрос трябва да се разглежда статистически, да продължава настоящето, а това не е нито толкова лесно, нито толкова оптимистично.

Ето нещо интересно, заслужава да се помисли. Но винаги се намира някой да каже: марш в кухнята!

Марш в кухнята, казва този някой, защото целият съвсем изстина!

Казвам ти всичко това, защото искам да изхвърля от съзнанието си цялата смет от съмнения, събирана през тези четиридесет години. Трябва ли да съм доволен? Станах физик, професор, доктор, с добра жена, с хубава дъщеря, с топла кухня, моите космиони имат някакво оправдание. И среща с друга форма на разум в последните дни, на финала. Не всеки може да постигне толкова.

— Иронизираш себе си. Това ти дава сили.

Сили ми трябва само да издържа на болките. След малко ще дойде Старшата с динозавърската доза опиат и ще ме пренесе в полубитието, където не можеш да различиш съня от действителността, където винаги е сумрак и крачат странни дългокраки същества с криви носове. Понякога виждам палми, екзотично профили, някакво момиче — богиня или таитянка — извива крехкото си тяло, искам да целуна очертанията на ходилата ѝ, върховете на пръстите, пълнолунието на коленете, но тя изчезва, щом протегна длани. Не, не изчезва, само размахва ръце и виждам, че е сивият гълъб, който ме гледа с ръждивите си очи и мърмори: „Нивга веч!“

Не искам опиати, трябва да запазя жестоката яснота на мислите си. Не е време за видения, за бълнуване в просъница, мозъкът трябва да бъде хладнокръвен скалпел. Сестра, остави ми болките. Ако станат непоносими, ще те повикам, обещавам.

Какво казваш, сестра? А, разговарям със себе си. Да, на глас. Тет а тет със собствената си съвест. И с моето космионно поле. Не разбираш? То аз не разбирам, че ти ли... Довиждане, сестра.

Пак сме само двамата. Ще ме търпиш, трябва да изхвърля от съзнанието си цялата смет.

Винаги зад гърба си долавях нечий стъпки и сядах в очакване с лице към вратата. И ти дойде за този разговор. Ще слушаш, винаги разказвам нещо на някого, непрекъснато споделям, където и да съм. Човек има нужда да споделя, особено — да споделя със себе си. Тогава, както се казва, разговорът е равностоен.

— Ти разговаряш с мен.

Забравям, че ти не си аз, че си друг. Не искам да приема твоя начин на живот.

Живот ли казах? Жив ли си? Живите се хранят, размножават се, умират. Това е — раждат се, продължават се и умират.

Просто разговарям с никого.

Каза, че ракът е необходим, от него умирали само избраниците, защото това било стъпало към новото съвършенство. И всеки от нас има шанса да стане онзи — целият от ракови клетки. Знам всичко това, а не ми трябва. Защо го каза? И за космионното поле — защо?

Прекалено много съвпадения — аз съм болен от рак, аз открих космионното поле, аз разговарям с теб. Не е ли съмнително?

И нямам право да кажа нищо на другите, нали? Пък и кой ще ми повярва. Тогава да продължим, аз още мога...

Изумява ме съвършенството около мен, съвършенството на живота, а всичко се е създавало само! Преди милиони години едно странно химическо зрънце е тръгнало към светлината, убедено в своето добро начало. Кой му е дал силата да се бори? После зрънцето открива в себе си толкова могъщество, че иска да се раздели на две. Ето я цялата тайна: животът е в това, да имаш могъществото да откъснеш от себе си, да се отрицаеш, да се разпаднеш заради бъдещето. Камъкът и глината не го правят, а малкото живо зрънце се бори с времето като се продължава.

Не е ли изумително?

Всичко бяга към хаоса, разпадат се световните подредености, а в клетката е обратното. Трябва да си много силен, за да се опълчиш срещу най-жестокия факт, срещу единствената необратимост. И да направиш от стремежа към съвършенство смисъл и цел, напук на растящата ентропия!

— Да си насочен срещу обстоятелствата, които са те създали и от които си зависим — това наричаш съвършенство? Да вървиш срещу тях със смешното самочувствие на мимолетен?

Това аз наричам самочувствие!

— И когато си натрупал най-много съвършенство, в един миг то се разпръсва сред молекулния хаос и разбираш, че хаосът е непобедим.

Прав си, така е. Петдесет или сто години непрекъснато намаляваш съвършенството на природата, за да увеличиш своето. Трупаш това съвършенство в себе си и после — край. Но има ли нещо по-хубаво от това, да умреш от много съвършенство?

— Има. Да не умреш.

Малко преди смъртта си татко ме повика при себе си, хвана ръката ми и заплака. Той цял живот миришеше на риба, йод и водорасли, сигурно и на вятър, но вече съм забравил как мирише вятърът. Мога да различавам всички асистенти по дезодоранта и всички вина по аромата, но съм забравил мириса на вятъра. Тогава баща ми заплака и каза: „Осемдесет и две години, момчето ми, са само началото на един живот.“ Притихна за миг, въздъхна и добави: „но спокойно могат да бъдат и краят.“ Нали ти казах, че нашият мозък не приема безкрайните неща, особено безкрайния живот. Той иска всичко

да има начало и край, за да може да запълни разстоянието между тях със смисъл.

Веднъж той излезе надвечер за риба, но духна вятър от брега и до късно не се върна. Мама запали огън за ориентир и го чакаше. Тогава дълго гледах осветеното ѝ лице, ясно изразено върху чернотата на небето, с танцуващи светлини и сенки. Никога не съм виждал нищо по-прекрасно от майка ми. Тънки устни, издължен гръцки профил, очи с формата на гларусово яйце, в които никога не се появи гордост и злоба. Беше смирена жена, съпруга на рибар, но богатата вътре.

Казах ѝ: „Мамо, приличаш на жената в църквата, дето държи къдрокосото бебе.“, а тя: „Шшт, тя е Света Богородица.“ Аз не знаех коя е тази богородица, но едва ли е била прекрасна като мама.

На сутринта, когато татко се върна, за първи път ги видях да се целуват пред мен.

И тя беше избраничка на съдбата, само че при нея експериментираха с кръвта ѝ.

Винаги съм се страхувал да седя до умиращ човек. Когато татко утихна и разбрах, че събира сили да си отиде, излязох да запаля цигара. Подлец ли съм? Подлец ли съм, те питам? Можех да бъда до него, можех! Но се страхувах да видя последната конвулсия на гърдите, очите в напъна им да излязат от орбитите си, жалките усилия на ръцете да сграбчат възглавницата, да хванат нещо от този свят, да се задържат за него, макар и за минута да бъдат още тук. Затова излязох да запаля цигара. След малко мама изпищя и разбрах, че татко не е могъл да се удържи, пръстите му са се изплъзнали, изтървал се е.

— От антиентропиен е станал ентропиен.

Знаеш ли какво е ефектът на Вернер — Бондарев? Забелязан е отдавна. Около умирация се получава огромен удар от енергия, някакъв свръхинтензивен облак от непознати полета. Сякаш в мига на смъртта си той експлодира, взривява живота си. Като мощна ядрена гъба от непознати сили, които се възпламеняват с последния му дъх.

Четох за това преди десетина години в „Сайънс тумороу“ и бях шокиран. Правели масови изследвания в клиника за сърдечно болни. Пишеше, че полето на Вернер — Бондарев изкривява траекторията на протоните и смущава микровълните. Това е всичко.

Не се ли умори?

Синеоките издържаме повече на болка. Само идиотски се изпотявам... И реже, реже... Мислех да се занимавам с ефекта на Вернер — Бондарев след неконстантните пространства.

— Наистина щеше да отидеш от другата страна на оградата.

Ти знаеш за него? Слушай, нека се разберем веднъж и завинаги: нямаш право да мълчиш! Грешниците се изповядват не пред праведните, а пред осъдените на смърт, защото след екзекуцията те пренасят греховете им направо в небитието. Осъденият на смърт е най-бързият пощенски фургон за там. Само аз ще знам истината и ще знам най-много от всички!

— Натрупаната отрицателна ентропия взривно взаимодейства с нарастващата ентропия на вселената.

Ентропия с ентропия? Невъзможно. Те трябва да се превръщат в някакво поле, в някаква материя.

— Те се превръщат в космионно поле.

Не, не! Къде е звънецът за сестрата? Боли ме. Непоносимо. Нещо гори вътре. Запалило се е нещо. Точно тук, на гърдите. Някаква ръка стиска, опитва се да изцеди всичко отвътре. Трябва да изляза. Слънчево ли е навън? Ръцете ми треперят. Не, не в космионно поле, не може да бъде! То е качество на пространството и не може да има нищо общо с нас. Съчиних го изкуствено, само за дисертацията, за славата само, една хипотеза и нищо повече! Казах си: а защо делта ел да не клони към нула? И после реших една задача. Необосновано е, не виждам физически смисъл. Кванти на пространството, вълни на пространството и изведнъж — Вернер — Бондарев!

Чакай! Значи когато умира човек или животно, то се включва в кръговрата на мъртвата природа, а цялата натрупана негативна ентропия се превръща в космиони, така ли? Но нали вие сте космионното поле? Значи живеете с енергията на нашата смърт? Окупирали сте пространството и се храните с усилията на органичната природа, обирате огризките ѝ, които заравяме на метър и половина под земята, като хищни птици по клоните на вселената...

— Така е решила природата — да прехвърля енергията си от вашата форма в нашата форма.

Емилия беше права — ужасното дойде. Искан прекалено много. Щом трябва да бъде така, да бъде. Питам се „защо?“ и сам си отговарям „защо пък не?“.

Боли ме. Къде е сестрата? Трябваше да се наметна, в градината е хладно. Едва движа краката си, едва дишам. Сега мисля, мисля! Сестра, искам морфин! Искам да видя палмите и таитянката. Искам да дишам, нищо друго. Нищичко!

Страхувам се, космионно поле. Здравей. Чакаш ли? Няма да те измъчвам дълго, бъди малко търпелив, искам да събера повече съвършенство за теб, много, много ще събера. Пиршеството е близо, ще ме поемеш. Аз ще остана тук и ще се включа в кръговрата, ще ставам трева, хумус, микроелементи. Така милиарди години. Хубаво е, нали? Аз, който не успях да стана идеала от ракови клетки. Естествено е да си отива човек, а се страхувам. Наистина се страхувам, защото не го разбирам. Почакай минута и ще ме имаш, обещавам. На теб и на другите. Всъщност вие нямате местоимения. Така си живеете, без „аз“. А аз съм аз, още малко ще бъда, после ти ще вземеш всичко без онова, което става хумус, ще напълниш енергетичната си яма. Не, не те мразя, просто си ми някак противен. Но и ти си зависим отвън, нали? Всички сме зависимо отвън. Добре де, още минута. Като че ли можеше да свърши иначе. Знам всичко това, а не го разбирам. Не го разбирам!

Как си, ентропио в мен? Готови ли сме да се превърнем в космиони?

Все пак ставаме разум.

Сърцето ми едва удря, тихо, тихо, почти не го чувам... Защо не го чувам?

Щом трябва...

Агоп Мелконян, Спомен за света — сборник разкази и новели,
изд. Отечество, 1980

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.